

ת"פ 45925/03/14 - מדינת ישראל נגד הרבצת תורה על טהרת הקודש, משה אלמליח

בית דין אזורי לעבודה בבאר שבע

ת"פ 45925-03-14
12 נובמבר 2018

לפני: כב' השופט יוסף יוספי

המאשימה

מדינת ישראל
ע"י ב"כ: עו"ד ישראל שניידרמן

נגד

הנאשמים

1. הרבצת תורה על טהרת הקודש
2. משה אלמליח
ע"י ב"כ: עו"ד משה אלמליח

החלטה

1. עניין לנו בבקשה לפסיקת הוצאות משפט מכוח **סעיף 80 לחוק העונשין, תשל"ז - 1977**, אותה הגישו הנאשמים לאחר שזוכו במסגרת הכרעת הדין מיום 27.8.17.

ביום 4.11.18, התקיים דיון בבקשה, וזאת בהתאם להנחיית בית הדין הארצי לעבודה. בדיון זה השלימו הצדדים טיעוניהם, וזאת לאחר שהוגשה בקשה בכתב שעליה הוגשה תגובה בכתב.

2. **לטענת הנאשמים**, הם זכאים להוצאות הגנתם מהנימוקים שהעלו, אשר יפורטו להלן בתמצית.

עדי התביעה שנמחקו תמכו בגירסת המבקשים. בית הדין עצמו המליץ למאשימה לשקול עמדתה באשר לכתב האישום, אך זו החליטה להמשיך בהליך. מדובר בזיכוי מלא, אשר הסתמך גם על עדות עד התביעה, מר שלומי קטלן, ועדת התביעה מירב חמד. נתגלו מחדלי חקירה היורדים לשורשו של עניין, כגון אי הבאת עדים חיוניים. כתב האישום הוגש בשיהוי, והוא אף נפתח ללא תלונה מצד עדות התביעה העיקריות.

עולה, כי לא היה יסוד להאשמה, ולחילופין נתקיימו נסיבות אחרות המצדיקות את הפיצוי.

בית הדין קבע כי ביצוע העבירות לא הוכח, וכי גירסת הנאשמים נותרה איתנה. המעשים המיוחסים לנאשמים היו גלויים, המאשימה ידעה עליהם, לא נתבקשה כל השלמת חקירה על ידי ב"כ המאשימה, והסיכוי הסביר להרשעה במועד הגשת כתב האישום היה "רעוע". לאחר מכן, במהלך ניהול המשפט, התעלמה המאשימה מכל תמרורי ההאזרה והמשיכה בהליך.

3. **לטענת המאשימה**, דין הבקשה להדחות, מאחר ואין מדובר באחד מאותם מקרים מיוחדים בהם יש לקבל את בקשת הנאשם לפסוק הוצאות הגנה לטובתו.

כתב האישום הוגש על בסיס ראיות ועדויות שהיו בפני המאשימה. המאשימה לא זימנה עובדות נוספות לעדות, באשר סברה כי יש די ראיות להגיע להרשעה בתיק. העובדה שהנאשם זוכה אינה מלמדת בהכרח כי לא היה יסוד סביר להניח שניתן היה להרשיעו. אין מדובר כאן במצב שבו לא היתה כלל תשתית ראייתית להגשת כתב אישום. בפני התביעה היה מצבור ראיות, אשר לשיטתה היו מספיקות ליצור אצל התובע הסביר צפי להרשעה. אין מדובר במצב של אי סבירות בולטת בהחלטת התובע המוסמך. גם באופן בו התנהל ההליך בבית הדין אין כדי ללמד על הצדקה לפסוק פיצוי.

לסיכום, טענה המאשימה כי אין כל מקום לטענה כי לא היה יסוד לאשמה בתיק זה ואין כל מקום לטענה כי במקרה דנן התקיימו נסיבות אחרות המצדיקות השתת הוצאות.

הדין החל

4. **סעיף 80 לחוק העונשין, תשל"ז - 1977** (להלן: "**סעיף 80 לחוק**"), שהוא העומד בבסיס הבקשה, קובע בהאי לישנא:

"80. הוצאות ההגנה מאוצר המדינה

(א) משפט שנפתח שלא דרך קובלנה וראה בית המשפט שלא היה יסוד להאשמה, או שראה נסיבות אחרות המצדיקות זאת, רשאי הוא לצוות כי אוצר המדינה ישלם לנאשם הוצאות הגנתו ופיצוי על מעצרו או מאסרו בשל האשמה שממנה זוכה, או בשל אישום שבוטל לפי סעיף 94(ב) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 בסכום שייראה לבית המשפט; במשפט שמנהל קובל רשאי בית המשפט להטיל על הקובל תשלום כאמור..."

5. **סעיף 80 לחוק** נידון רבות בפסיקה, וברבות השנים נקבעו אמות מידה להפעלתו.

בפרשת שלומוב נקבע כדלקמן:

"על פניו, ומבלי להתעמק עדיין בשאלות הפרטניות בדרך ליישומן של ההוראות המצויות בסעיפים הקטנים, נותן הסעיף ביטוי לשני עקרונות יסודיים שלכאורה עומדים בסתירה זה לזה: מחד גיסא - הסעיף מהווה הכרה בכך שהעמדה לדין היא הליך קשה שהשלכותיו יכולות להיות הרסניות לגבי האדם שמדובר בו. העמדה לדין גוררת עימה פגיעה חמורה באדם, בכבודו, בשמו ובפרטיותו. יש שהיא פוגעת אף בעיסוקו, קניינו, ממונו וחירותו, זכויות אשר קיבלו משנה תוקף בחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו. ראה: ע"פ 2366/03 עסאף (בן אליאס) עסאף ואח' נ' מדינת ישראל, תק-על 2004(4) 1961, 1964 (להלן: פס"ד "עסאף"); ראה עוד את דברי הנשיא, כתוארו אז, ברק בע"פ 1767/94 חגי יוסף נ' מדינת ישראל, פ"ד נג' 517, 505 (1) (להלן: פס"ד "חגי יוסף").

פסק הדין המכונן והמנחה בסוגיה זו הוא ע"פ 4466/98 ראמי דבש נ' מדינת ישראל, פ"ד נו' 100, 73 (3) (להלן: פס"ד "דבש"). בהצביעו על ההשפעה הרת הגורל של האישום בפלילים על כל אדם, אמר כבוד השופט (כתוארו אז) מ' חשין:

"חיינו של האדם אינם עוד כשהיו קודם ההליך הפלילי, ולעיתים לא יחזרו להיות כשהיו גם לאחר זיכוי בדין ... לעת ההליך חשוף הנאשם לאמצעי-דין שונים, ואלה יש בהם כדי לפגוע בזכויות היסוד שלו. מעצר או מאסר, לבד מכך שפוגעים הם - או עשויים הם לפגוע - במאזן הכספי של אדם, יש בהם אף כדי להביא להשפלה ולביזוי".

מאידך גיסא - היכולת להעמיד לדין היא מכשיר בסיסי לקיומה של מדינת חוק, ולהשלטתו של מורא החוק על אזרחי המדינה. משום שמדובר ברכיב מובנה של השיטה המשפטית - כל שיטה משפטית, עליו מופקדת התביעה, יש להותיר בידיה מרחב החלטה, באשר לשאלה האם להעמיד את פלוני לדין.

אותו מרחב החלטה, צריך להכיל בתוכו גם מקום לטעויות שיתבררו בדיעבד ובלבד שההחלטה המקורית תשען על אדנים ראויים, שיקולים ענייניים, בדיקה קפדנית של הראיות וכיוצא באלה, כל מגוון הרכיבים המלווים את תהליך הגשתו של כתב האישום.

11. המחוקק לא הורה על פיצוי גורף "ואוטומטי" כל אימת שהליך פלילי, לרבות הליך שבו נעצר אדם, הסתיים בזיכוי, אלא הותיר את שיקול הדעת לבית המשפט. בכך הכיר המחוקק בעקיפין, גם בהיבטים הכלכליים של סוגית הפיצוי. ההכבדה שעלולה להיווצר על אוצר המדינה אם החיוב יהיה אוטומטי, יכולה להרתיע מפני הגשתם של כתבי אישום ראויים (ולצידם מעצרים של נאשמים) ובמילים אחרות כרסום בשלטון החוק. הפיתרון הגלום בסעיף, מהווה נוסחת איזון שהמופקד על ביצועה הוא בית המשפט. "

ראו: ע"פ 6137/05 שלומוב- מדינת ישראל (מיום 8.1.07, סעיפים 10, 11 לפסק הדין).

6.

בסעיף 80 לחוק מעוגנות שתי אפשרויות לפסיקת הפיצוי:

האפשרות האחת - "לא היה יסוד להאשמה".

במסגרת אפשרות זו, יש לבחון את תשתית הראיות שהיו מונחות לפני התביעה טרם החליטה על הגשת כתב האישום. השאלה היא אם מדובר בראיות שדי היה בהן כדי ליצור אצל תובע סביר צפי להרשעה. יש לבדוק אם התביעה נהגה בסבירות ובזהירות ראויה, ואם כך עשתה אזי לא יהיה מקום לפסוק הוצאות, גם אם הנאשם זוכה.

רק אם יתברר כי מלכתחילה לא היה מקום להעמיד לדין, אז יש מקום לפסוק הוצאות.

במסגרת זאת נבדק לא רק חומר הראיות שהיה בפועל בידי התביעה ערב הגשת כתב האישום, אלא גם מה שהיה צריך להיות בידה ולא היה. יש לבדוק את הראיות שהיו צריכות להיות באופן סביר בידי התביעה.

ראו: ע"פ 4466/98 דבש- מדינת ישראל, פ"ד נ"ו (3) 73.

ע"פ 1524/93 מיכאלשווילי- מדינת ישראל, פ"ד מח (2) 650.

ע"פ 2366/03 עסאף- מדינת ישראל (מיום 1.12.04).

האפשרות השניה - "נסיבות אחרות המצדיקות פיצוי".

עילה זו רחבה יותר מקודמתה, ומדובר בעילה שיוטית, הבאה להרחיב את שיקול דעתו של בית המשפט בהתבסס על שיקולים של צדק. עסקינן בעילה עמומה, כאשר העמימות אינה מקרית.

הנסיבות המדוברות נחלקות ל - 3 סוגים: נסיבות שעניינן הליכי המשפט, אופי הזיכוי ונסיבות האישיות של הנאשם.

באשר לנסיבות שעניינן הליכי המשפט; אלה מתקיימות כאשר התביעה התנהלה בזדון או ברשלנות ברורה.

באשר לטיב הזיכוי; יש לבחון אם עסקינן בזיכוי טכני, זיכוי מחמת הספק או זיכוי מוחלט.

באשר לנסיבות האישיות של הנאשם; מדובר בנסיבות חיצוניות למשפט, המאפשרות לשקול גם שיקולים של חסד ורחמים.

ראו: פרשת שלומוב, שם.

פרשת דבש, שם.

ע"פ 7826/96 רייש- מדינת ישראל, פ"ד נא (1) 481.

עמוד 4

מן הכלל אל הפרט

7. נקדים אחרית לראשית, ונציין כי יישום הדין על המקרה דנן מביא למסקנה כי אין לחייב את המאשימה בתשלום הוצאות לנאשמים, ולהלן נפרט את הנימוקים למסקנה זו.

8. במקרה דנן לא ניתן לקבוע כי לא היה יסוד להאשמה. אמנם הנאשמים זוכו, אך זאת רק לאחר שמיעת העדויות והגשת הראיות. וידוע, כי זיכוי אין בו משום גרירת פסיקת הוצאות באופן אוטומטי, ולפיכך נדרש התנאי לפיו לא היה יסוד להאשמה, תנאי שאינו מתקיים במקרה דנן.

גם אם בית הדין קובע כי המאשימה לא זימנה עדים שיכלה לזמן, איך בכך כדי לקבוע כי יש להשית הוצאות. עסקינן בשיקול דעת של ב"כ המאשימה, אשר סבר כי די בעדים שזומנו, ואין בכך במקרה דנן משום התנהלות בלתי סבירה.

וגם אם בית הדין השמיע דבריו במהלך ההליך, והמאשימה החליטה להמשיך בהליך, גם אז אין בכך משום קביעה כי התקיימו הנסיבות להשתת הוצאות, ועדיין צריך שבית הדין יקבע כי הנסיבות להשתת הוצאות התקיימו.

הכרעת הדין העניקה משקל רב לעדותו של הנאשם 2, אשר הותירה רושם מהימן וחיובי על בית הדין. זהו שיקול שלא יכל לעמוד בפני המאשימה בעת שהחליטה להגיש כתב אישום או בשלב מאוחר יותר במהלך ניהול המשפט.

באשר לעדת המאשימה, גב' כהן, הרי שזו מסרה למאשימה דברים עובר להגשת כתב אישום, אולם בעדותה בבית הדין נתגלו סתירות ואף היו דברים אותם לא ידעה להסביר.

לפיכך עולה, כי היה צורך בניהול ההליך דנן על מנת לברר אם הנאשמים ביצעו את המיוחס להם.

גם בהכרעת הדין נקבע (בסעיף 20) בהאי לישנא:

"20. ...

מנגד, התרשמנו כי המאשימה לא ניהלה חקירה במשוא פנים ולא התנכלה לנאשם 2 כפי שטען הוא. אומנם, החקירה נשוא האישומים נפתחה בעקבות תלונה שאינה קשורה לנושא הניכוי בשכר, אך המאשימה ביצעה תפקידה ובדקה גם נושאים נוספים, וביניהם את סוגיית הניכויים מהשכר. המאשימה ביצעה מספר פעולות חקירה אשר אינן חורגות מהסביר בחקירות מסוג זה. מעדותם של מפקחי המאשימה עולה, כי גביית הודעות מעדים נערכת לעיתים גם במקום מושבם של העדים (במקרה זה מחוץ לעיר באר-שבע) או במקום עבודתם.

גירסת ההגנה של הנאשמים לא נסדקה ולא נסתרה..."

הנה כי כן, מהכרעת הדין עצמה ניתן ללמוד כי המאשימה לא התנכלה לנתבע 2, אלא פעלה באופן סביר בזמן אמת. אמנם, במהלך הדיון המשפטי בית הדין קיבל את עדותו של נאשם 2 כמהימנה, וקבע כי גירסת ההגנה לא נסתרה; אך לשם כך נדרש הליך משפטי, אשר כלל עדויות וראיות. הליך משפטי זה התקיים עד תום, ואז ניתנה הכרעת הדין.

9. לאור כל האמור לעיל, הרי שיש לדחות את בקשת הנאשמים לקבלת פיצוי בגין הוצאות הגנה בהתאם לסעיף 80 לחוק.

אחרית דבר

10. לאור כל האמור לעיל, אני דוחה את הבקשה לפסיקת הוצאות הגנה.

11. החלטה זו תשוגר אל הצדדים בדואר.

ניתנה היום, ד' כסלו תשע"ט, (12 נובמבר 2018), בהעדר הצדדים ותישלח אליהם.